

Vår ref.: Åse Kringstad

Saksnr.: 24-

Sted: Oslo

Dato: 24.06.2024

Til	Norsk filminstitutt
Fra	Virke Produsentforeningen
Dato	24.06.2024
Sak	Høring - Forslag til endringer i tilskuddsordningen Produksjon av spillefilm etter markedsvurdering og endring i forskrift om tilskudd til audiovisuell produksjon.

Virke Produsentforeningen viser til høringsbrev fra Norsk filminstitutt 25. mars 2024 om forslag til endringer i tilskuddsordningen for produksjon av spillefilm etter markedsvurdering. Vi takker for muligheten til å komme med kommentarer i høringen. Vi benytter også anledningen til å gi NFI honnør for en bred gjennomgang av ordningen og for at vi fikk anledning til å delta i innspillsrunde og workshop i forkant av arbeidet med høringsnotatet.

Innledning

Det er positivt at NFI inviterer bredt til høring i forbindelse med endringer i ordningen, men vi forutsetter at NFI legger betydelig vekt på innspill fra de av aktørene som bruker ordningen og er ansvarlige for finansieringen av norsk film.

Virke Produsentforeningen har diskutert de foreslåtte endringene med styret og medlemsselskapene, og høringssvaret har vært sirkulert bredt blant våre medlemmer før innsendelse. Våre tilbakemeldinger er bredt forankret hos brukerne av ordningen, som dessuten også representerer en stor andel av tidligere paneledtakere.

Markedsordningen er, og har i lang tid vært, den viktigste ordningen som Norsk filminstitutt forvalter for å oppnå et størst mulig publikum på norske kinoer for norske filmer. 18 av de 20 best besøkte norske filmer siste tiåret er finansiert gjennom denne ordningen, og vi mener overordnet at NFI bør være forsiktige med å gjøre vesentlige endringer på en ordning som har fungert etter hensikten. Vi er enige i at ordningen kan virke sementerende i kraft av å belønne en type film som historisk har hatt gode besøk, og at den i litt for liten grad løfter frem nye sjangre eller formater. Vi mener samtidig at det er markedet, og derigjennom produsentene som bruker ordningen, som først og fremst må styre innholdet i ordningen. Vi er i en tid da publikums vaner er i endring, markedsinntektene synker, og mønsteret der publikum samler seg om færre titler er tydeligere enn noensinne. En slik trend lar seg ikke styre, og vi har liten tro på at metodikken i panelets arbeid vesentlig kan forrykke dette bildet.

Høringsnotatet er krevende å lese, og vi benytter derfor anledningen til å oppsummere mulige innretning på ordningen som NFI har drøftet i notatet:

- **Nullalternativet** - Ordningen fortsetter som i dag uten endringer
- **Tiltak 1** - Ordningen endres ganske drastisk ved at det er rangering mellom prosjekter på en shortlist som skal styre seleksjonen og det innføres pitch av prosjekter
- **Tiltak 2** - I hovedsak som tiltak 1, men uten pitch
- **Tiltak 3** - Ordningen justeres omtrent i tråd med Virkes forslag høsten 2023

I notatet bruker NFI betydelig plass til gjennomgang av ordningen og på forslag på endringer NFI ikke foreslår å innføre, men som det likevel er ryddig at er gjort rede for i høringsnotatet. Vårt svar fokuserer derfor på de to alternativene som fremstår som reelle forslag til endringer – nemlig tiltak 2 og 3 i høringsnotatet. Vi er for øvrig enig med NFI i at nullalternativet og tiltak 1 med pitch ikke er hensiktsmessig.

Overordnet er det vår oppfatning at det er mange positive forslag i tiltak 2, som NFI ser som det beste alternativet, og Virke Produsentforeningen kan i all hovedsak tilslutte seg dette forslaget. Vi mener det er riktig og viktig å gjeninnføre et panelmøte før endelig estimat settes av paneldeltakerne. Vi tror også det er hensiktsmessig å innføre en tydeligere instruks til paneldeltakerne, dele oppdatert markedsinnsikt og å dele finansieringsplanen med paneldeltakerne. Vi forutsetter at panelets instruks er å hensynta sammenhengen mellom manus og forventet budsjett når de skal fastsette sine estimater.

For at panelet reelt skal kunne vurdere markedssituasjonen, er det vår anbefaling at man forutsetter en planlagt lanseringsdato innen 3 påfølgende kalenderår fra søknadstidspunktet. Og dersom en film planlegger premiere parallelt med en annen film fra ordningen, skal estimat vurderes i reell konkurranse. Dette vil gjøre at panelet i større grad reelt kan vurdere konkurransesituasjonen og avgi estimat basert på denne. Slik vil vi unngå at filmer som retter seg inn mot samme målgruppe i samme periode ikke konkurrerer hverandre ut. Dette gjelder særlig julefilmene, men kan også ha betydning for andre filmer som konkurrerer om det samme publikum.

Våre medlemmer er imidlertid tydelig imot innføringen av en rangeringsmetode etter panelmøtet, slik NFI foreslår i tiltak 2. Dette vil være en omfattende endring som etter vår oppfatning vil kunne undergrave formålet med ordningen – nemlig det å sikre høyest mulig publikumsoppslutning for de filmene som mottar støtte. Vår oppfatning er at denne metoden trekker i retning av at panelet bærer preg av å bli en komité, og at forslaget svekker den individuelle og subjektive vurderingen som ordningen styres av ved at det er estimatet som er førende.

Vi mener at et slikt grep vil åpne opp for en uklar beslutningsprosess, og at beslutningsgrunnlaget kan bli vagt. **Vi mener derfor at metoden som er beskrevet i tiltak 3 med bruk av estimater er en mer ryddig og transparent måte å komme til en beslutning på.** Dette temaet er omfattende diskutert blant våre medlemmer og ingen som har deltatt i diskusjonen mener at rangeringsmetoden er en bedre metode enn estimatmetoden. Det er vår mening at NFI bør være varsomme med å innføre dette grepet på tvers av brukernes og paneldeltakernes oppfatning. Særlig fordi ordningen i all hovedsak, fungerer etter hensikten. Dette påpeker også NFI i høringsnotatet.

Vi mener derfor at kun panelets estimat bør være grunnlag for innstillingen, på samme måte som NFI foreslår i sitt tiltak 3. Vi mener også, på linje med NFI, at det bør gjeninnføres et panelmøte, der paneldeltakerne får anledning til å justere sine estimater med inntil +/- 25.000 i liten ordning, og inntil +/- 50.000 i stor, før endelig estimat settes av hver enkelt deltaker. I et

slikt møte bør punkter som gjør at man får et uheldig utfall tas opp til diskusjon før endelig innstilling blir gjort. Et sentralt punkt i diskusjonen er plassering i release-plan og konkurranse med titler med likt historisk opphav og/eller tematisk likhet. På den måten kan man stoppe tildeling til prosjekter som direkte konkurrerer med hverandre. NFI har foreslått en modell til løsning på dette både i tiltak 2 og tiltak 3. Vi støtter dette, men mener samtidig at NFI må våge å gå inn og overstyre panelets innstilling dersom det oppstår åpenbart uheldige innstillinger til vedtak. Terskelen for å overstyre panelet bør imidlertid være høy, og må knyttes til å ivareta det overordnede formålet med ordningen.

Vi mener at metodikken i NFIs forslag fra tiltak 2 rundt oppdatering av markedssituasjonen og deling av relevant info fra søknaden er gode endringer i panelets arbeid, og dette kan enkelt overføres til metodikken i tiltak 3.

Dersom NFI er av den oppfatning at median er en bedre rangeringsmetode enn snittet av panelets estimater, mener vi at denne metoden lett kan implementeres inn i tiltak 3 og eventuelt tiltak 2 om man legger estimat til grunn.

Kvinneandel

I tillegg til de nevnte tiltakene over, ønsker NFI å justere ordningen med moderat kvotering og innføre et nytt tiltak for å styrke mangfold. Forslagene NFI legger opp til under tiltak 3 er gode metoder, og vi mener at en justering på hvordan kvinneandelen i et prosjekt skal slå ut er riktig. Et nominelt påslag på tallene i estimatene kan slå svært uheldig ut, og vi mener på lik linje med NFI at det er riktig å innføre et påslag i estimatene på 5 %, der hvor kvinneandelen blir tellende.

Mangfold

NFI foreslår et nytt tiltak for å styrke mangfold innenfor markedsordningen, der man bruker belønning som virkemiddel ved å gi prosjekter med 25 % mangfoldsandel 150 % etterhåndstilskudd. Dette er et tiltak vi er positive til, men vi mener at en andel på 25 % virker å være for lavt. Ved å øke kravet vil det være mer målrettet mot prosjekter som virkelig gjør en forskjell.

Det er en svakhet ved forslaget at det ikke vil ha noe effekt på mangold i film for barn og unge som allerede har høy sats for EHT.

Det er viktig for oss å understreke at vi prinsipielt mener kunsten må være fri fra innholdsmessige føringer fra det offentlig, og at man ved å tillegge ordningen flere politiske føringer vanner ut dens opprinnelige funksjon.

Tiltak som ikke drøftes i høringen

Overordnet er det positivt at det er invitert bredt til deltakelse i endringer i ordningen.

Som vi var inne på i våre tilbakemeldinger etter workshopen som ble avholdt høsten 2023 i forbindelse med endringer i ordningen, er det en rekke momenter høringsnotatet ikke berører. Vi vil derfor benytte anledningen til å anbefale ytterligere tiltak i ordningen:

Terskel for etterhåndstilskudd (EHT)

EHT har over tid blitt en kilde til finansiering som produsenten i stor grad belåner, for å kunne sikre at man beholder en større eierandel i filmen. En økning i terskel fra 35.000 til 50.000 på EHT gir ingen effekt på utbetalinger av EHT, da alle filmene når terskel. Risikoen for

produsenten har med dette allikevel blitt større, noe bankene tar seg betalt for. Dette rammer særlig de uavhengige produsentene som ikke har en sterk eier som selv kan bære denne likviditeten. Vi mener prinsipielt at terskelen for konsulentfilm og markedsfilm bør være lik, og at denne bør reduseres til 10.000 solgte kinobilletter.

Terskelen på 35.000 og i nyere tid 50.000 på markedsfilm, ble i sin tid innført for å sikre profesjonalitetsnivået på filmer som ble produsert uten forhåndsstøtte, og at disse filmene skulle bli målt i markedet for å være berettiget til utbetaling av etterhåndsstøtte. Nå som det ikke lenger er åpent for EHT for filmer uten forhåndsstøtte, er argumentet for en høy terskel ikke lenger relevant. Filmer som har fått forhåndsstøtte i markedsordningen har allerede på forhånd blitt vurdert til å ha et stort marked, og å opprettholde en straffemekanisme i form av å ikke utbetale EHT til en mislykket film, gir etter vår vurdering ingen mening.

Denne mekanismen er også med på å sementere bransjen, i den forstand at selskaper med sterke eiere får en vesentlig fordel i markedsordningen. Mindre, privateide aktører har ikke tilgang på en sterk kapitalbase, og må derfor oftest lånefinansiere den delen av EHT som benyttes til finansiering av filmen. Våre medlemmer rapporterer om at bankene gir et påslag i renter basert på terskelen, og dermed medvirker terskelen unødvendig til å drive opp produksjonskostnadene.

Indeksregulering

I dagens forskrift er takene for EHT nominelt fastsatt og ikke lenger indeksjustert. Samtidig reduserte man prosentsatsen på salg som genererer EHT til 75 %. Over tid er dette ikke bærekraftig, og vi merker allerede at finansieringen av disse filmene har blitt vesentlig vanskeligere og med betydelig høyere risiko i investeringene. Inflasjon presser budsjettene betydelig. Vi mener derfor at det i forskriften må gjeninnføres en indeksregulering av takene for EHT.

Filmkonsulentens valg

Det beskrives i liten grad i høringsnotatet hvordan utvalg av markedsfilmer skal gjøres av filmkonsulentene. Vi mener det er viktig at det lages en tydelig instruks også for filmkonsulent som primært bør understreke at filmer skal velges i henhold til det primære formålet med ordningen. For oss virker det også som om at arbeidet med å finne ut hvilke prosjekter konsulentene skal sette seg inn, gjøres for sent, og er med på å forsinke saksbehandlingen i NFI. Dette mener vi er uheldig.

NEO Markedsfilm

I workshopen, som var en del av forarbeidet til denne høringen, ble det rettet et forslag om å utvide NEO-ordningen til også ha en film som velges ut basert på markedsmessige kriterier. Dette er ikke kommentert i notatet og hører kanskje ikke hjemme her. Men vi ber likevel NFI vurdere om dette tiltaket kan innføres i NEO-ordningen i fremtiden, men presiserer at dette må tas av midler i talentprogrammet, og ikke utarme markedsfilmen.

Panel og saksbehandlingstid

NFI har heller ikke kommentert innspillet om å sette opp ett panel for liten og ett panel for stor ordning for hver søknadsrunde. Vi tror det vil lette arbeidet med habilitet, samtidig som saksbehandlingstiden kan reduseres.